

Kázeň z ev. Služieb Božích, Bratislava (NK), 15. 9. 2024,
8.30/10.00,
16. nedeľa po Svätej Trojici, ES: 365, 496, 200, 493, A 59 /
565, čít. texty: Józua 7, 1 . 20 - 21 . 25a; Ž 103, 1 - 2 . 5a;
1Kor 13, 4a; ev.: Mt 6, 31 - 33;

téma: **9. a 10. Božie
prikázanie**

2. Mojžišova 20, 17: „Nepožiadaš dom svojho
blížneho! Nepožiadaš ženu svojho blížneho, ani
jeho sluhu, ani jeho slúžku, ani jeho vola, ani jeho
osla, ani nič, čo patrí tvojmu blížnemu.“

Milí bratia a milé sestry!

**Svet a život by mohol byť pekný,
keby..., kebyže..., ak by...** Možno ste aj vy už
počuli takéto nedokončené vety. Kde je problém?
**Prečo je toľko ľudí nešťastnejších, ako by
mali byť, prečo sú mnohí vnútorne zranení,
zatrpknutí?**

Jedným z pokusov o odpoveď na otázky po
koreňoch nešťastia a nespokojnosti v našom svete
je dávny príbeh z Afriky (z Nigérie). Znie takto:

Pred dávny časom sa Ten, ktorý bol od
vekov, rozhodol urobiť niečo, v čom bude život, čo
sa bude pohybovať. Vzal rákos a vyrezal z neho
zvieratá: slony, antilopy, leopardy, vtáky a ryby.
Dal im život, aby putovali poza vrchy, lietali ponad
kopce a mohli plávať v riekach. Poslal ich do
zelených údolí, kde mali dostatok potravy. Každý
z týchto tvorov sa odlišoval od ďalšieho svojou
podobou. No predsa **mali všetci niečo**

spoločné. Všetci boli nespokojní. Slon sa síce
pýšil svojou silou, ale bol by radšej ľahkonohý ako
antilopa. Antilopa zase závidela slonovi jeho silu.
Orol by chcel byť rovnako rýchly ako lastovička
a tá zase túžila uchopiť to, čo potrebovala, tak
mocne, ako to vedel orol. Leopardovi sa zdali pásy
na tele zebry oveľa krajšie ako jeho fľakatý
kožuch. Naproti tomu zebra by bola radšej, keby
vyzerala ako leopard. **Všetky zvieratá, vtáky
a ryby sa sťažovali. Každému sa videlo, že
ten druhý je na tom lepšie, ako ony sami.**
Ten, ktorý bol od vekov, mal ubolené uši
z neustáleho sťažovania sa, nespokojnosti a závidi
svojho stvorenstva. Šlo mu to poriadne na nervy.
A tak prikázal pavúkovi utkať - zhotoviť **rebrík až
do neba.** Keď bol rebrík hotový, Ten ktorý bol
od vekov po ňom vystúpil a **odvtedy tam žije** -
ďaleko od vzdychania, šomrania a sťažností.
Pavučinový rebrík pre istotu prestrihol, aby spadol
na zem. Jeho stvorenia na nej i naďalej žijú
v závidi a nespokojnosti. Ten, ktorý bol od vekov,
ich má dosť **a nemieni sa k nim už vracieť.**

Toľko príbeh z Afriky.

Dnes sme sa sem nezišli, aby sme si
rozprávali o zvieratkách. Aj pomocou onoho
dávneho príbehu nám však 9. a 10. Božie
prikázanie ukazuje **zhubnosť sebeckého
dychtenia po tom, čo patrí druhému.**
Žiadostivosť je snaha urobiť všetko pre to,

aby sme ho tej veci mohli zbaviť a privlastniť si ju. Na to vraví Písmo: „Nepožiadáš!“

Určite **nie všetky ľudské túžby, sny a priania sú zlé.** 9. a 10. Božie prikázanie nás varuje pred závišťou, pred sebeckou žiadostivosťou voči Bohu i blížnemu, pred tým, keď po niečom netúžime preto, že je to užitočné a potrebné, ale keď **chceme niečo mať, alebo niečím byť, aby sme tromfli ľudí okolo nás.** Takáto sebecká žiadostivosť, nástojčivá túžba po veciach tohto sveta, ľudí rozdeľuje. Máme pocit – a diabol nám ho rád poskytne – že **o čo viac má ten druhý, o to menej zostane mne.** **Závistlivé poškľovanie po iných, porovnávanie sa s nimi s podozrievavosťou, že oni majú nejakú prednosť, akýsi nespravodlivý náskok** – z toho vzniká v srdci žiadostivosť. **Koľkokrát o tom Biblia hovorí...**

Adam a Eva mali celú rajskú záhradu, no chceli mať ovocie aj z toho jediného stromu, z ktorého jest im Pán Boh zakázal. Chceli byť ako Boh, vyrovnat sa Mu, nebyť na Bohu závislými (1M 3). A keď **počúvli diablov hlas,** keď **uverili satanovým „fejknús“** (komuže z nás to ešte nestalo?....), zistili, že sú oklamaní a nahí.

Kainovi sa pred dverami usadilo niečo, čo mu nedalo zabudnúť na to, že jeho brat Ábel je úspešnejší, že obeť jeho brata Boh prijal a tú jeho

nie (1M 4). **Stačí krivý pohľad a bratské spolužitie sa zmení na závišť, tá zrodí nenávišť a vraždu. To sa dodnes opakuje v nespočetných obmenách mocenských bojov.**

Dávid, hoci bol kráľ a mal všetko, chcel mať aj ženu od naproti. **To, čo má doma, mu zrazu nie je dosť dobré.** Chce Bat-Šebu z každú cenu (2S 11). Má to tragické dôsledky.

Kráľ Acháb s manželkou Ízebel idú aj cez mŕtvoly, ohováraním, lžou, pošliapaním práva, justičnou vraždou získajú Nábotovu vinicu (1. Kráľov 21). **Koľko vzťahov i dnes pokazili spory o dedičstvo?!**

Robotníci na vinici dostali presne to, čo im ich zamestnávateľ sľúbil, napriek tomu závidia iným (Mt 20).

V Biblii je mnoho príbehov, kde sa ľudia snažia zaujať postavenie druhého, alebo mať ešte väčší úspech, posadiť svoje ego na vyšší trón (4M 12). My sa v týchto príbehoch môžeme nájsť. Súťažíme s druhými, niektorí dokonca do toho súťaženia zapoja aj svoje deti – snažia sa, aby z porovnávania vyšli ako lepšie vychované, talentovanejšie, krajšie, šikovnejšie, obľúbenejšie, než deti druhých.

Keď dnes končíme seriál výkladov Desatora, mohlo by sa zdať, že popri hriechom proti 5., 6., či 7. prikázaniu – vražde, cudzoložstvu a krádeži,

nestoja prestúpenie 9. a 10. prikázania za reč. No požiadavky týchto dvoch prikázaní zo záveru Desatora nie sú ľahšie, ale náročnejšie. Zasahujú totiž hriech v jeho ohnisku, ktorým je zlá myšlienka. **Zmeniť myslenie na dobré - to Biblia nazýva pokáním.**

To, že Desatoro uzatvárajú slová, ktoré poznáme ako 9. a 10. Božie prikázanie, nie je náhoda. Ony sumarizujú tie predchádzajúce. **Zaiste nemáme vraždiť, cudzoložiť, kradnúť, klamať. No nestačí „len“ to. Treba čeliť vo vlastnom srdci každej myšlienke a túžbe, ktorá prekračuje hranice dané nám Pánom Bohom.**

Otravujúca závišť, sebecká žiadostivosť môže už v podobe myšlienok zničiť radosť zo života a spraviť z neho peklo. **Ak dáme priestor závišti a žiadostivosti, potom zdravá ambícia nezakopať svoj talent, životodarná túžba, ktorá nás motivuje a rozvíja, môže zdegenerovať na bezohľadnú sebastrednú - egocentrickú beštiu.**

Meniť svoje zlé myslenie na také, ktoré je podľa Božej vôle, potrebujeme už v zárodku. Nemôžeme zabrániť, aby nám napadali zlé myšlienky, podobne ako nemôžeme zabrániť vtákom, aby lietali nad našimi hlavami. No tomu, aby si urobili na našich hlavách hniezdo, zabrániť môžeme. Podobne **môžeme zabrániť, aby sa**

sebaľútosť, pocit ukrivdenosti, závišť a zlo zahniezdili v našich myšliach a srdciach a spustili lavínu. Snehová guľa na vrchole hory sa nejaví nebezpečnou, no keď je uvedená do pohybu a prerastie v lavínu, prináša nešťastie a záhubu.

Tak to bolo aj s Achánom. Medzi korisťou, z ktorej si pod kliatbou Izraelci nesmeli nič zobrať, videl pekný plášť, striebro a zlato, žiadalo sa mu to, vzal si to. A uvrhol do nešťastia Boží ľud a priviedol do záhuby seba i svoju rodinu (Józua 7). Jeden hriech plodí ďalšie. **Veľké zlo sa neraz začína zdanlivou maličkosťou: prekročením stanovaných hraníc, sebeckou túžbou, žiadostivosťou.**

Tá sa rodí nielen v srdci bezbožníkov (Acháb, Ízebel), ale ak v srdciach ľudí, ktorí žijú s Pánom Bohom (Dávid), prinášajú Mu obete (Kain). Preto Martin Luther správne hovorí, že **9.a 10. Božie prikázanie nie sú určené uličníkom, ale najmä zbožným a najzbožnejším.** Lebo **problémom nie je náš blížny, problém si ty a ja sám.**

Keď nám pri premýšľaní nad zvesťou Písma, v modlitbe či v spovedi Pán Boh dovoľuje vidieť to, čo sa nachádza v našom najhlbšom vnútri, začíname rozumieť, že **nejestvuje nič, čo by sme potrebovali viac, ako Pána Ježiša Krista, Jeho milosť, odpustenie a lásku.**

Začali sme príbehom z Afriky. V ňom Ten, ktorý bol od vekov, opustil svoje rozhádané stvorenstvo, ktoré Mu šlo na nervy. Vystúpil radšej do neba a odstihol rebrík, ktorý tam viedol.

Božie slovo zvestuje opak: **Pán Ježiš Kristus** je Ten istý včera dnes i naveky (Žid 13, 8), **Ten istý vo svojej láske k nám. Boh od nás neuteká. V Ježišovi prichádza** - zostupuje k nám, **lebo nás má rád**, i keď to s nami nemá ľahšie ako s oným zverstvom a vtáctvom z príbehu z Afriky. Keď **Boh** videl, ako nepriateľsky a beznádejne žijeme, **neuzavrel sa v nebi. V ľudskom tele Ježiša prišiel k nám, aby nám na vlastnom počínaní - na obeti svojho nevinného života ukázal, aký iný je život a svet, v ktorom vládne Boh, Jeho láska.**

V pokore musíme priznať, že **kus Afriky - kusisko správania oných tvorov z Afriky - je v každom z nás.**

Ako z toho von? V Žalme 103, 2 čítame: „**Dobroreč, duša moja, Hospodinovi a nezabúdaj na žiadne Jeho dobrodenia!**“ **V zápase so sebou samým, v boji o čisté srdce pomáha učiť sa vďačnosti. Vedieť sa rozhliadnuť a vidieť, že Pán Boh náš život sýti dobrými vecami.**

Platí tiež, čo napísal Marc Stern: „**Uchopiť a držať dokážem od narodenia, deliť som sa musel naučiť, teraz sa cvičím v púšťaní.**“ Kto sa vie rozdeliť, toho nebude natoľko ohrozovať

závisť a sebecká žiadostivosť. V 1. Korintským 13, 4a to naznačuje aj apoštol Pavel. Píše: „**Láska nezávidí.**“ Keď sme si vnútorne neistí, chýba nám vedomie, že sme milovaní a prijatí, hrozí, že si budeme chcieť radosť zadovážiť umelo, na úkor kohosi, skrže niečo, že zabudneme, že **ľudia nie sú naši konkurenti, ale partneri, spolublízni.** Posolstvo Božieho slova, aj záverečných prikázaní Desatora, nám to nanovo pripomína. Amen.

S použitím: Jan Heller (Hlubinné vrty), (zost.) Johannes Kuhn (Chancen - die Zehn Gebote in einer veränderten Welt), Jan Milíč Lochman (Desatero: směrovky ke svobodě), Martin Luther (Velký katechismus), Ondřej Macek (Věty křesťanské víry), Jakub Malý, Karel Müller: (Boží kniha od Pastoral Brothers): Martin Šefranko, evanjelický a. v. farár

Modlitba:

Pane Ježiši Kriste,
tak veľmi sa bojím, keď pomyslím
na všetko zlé a vzdorovité a bláznivé,
čo sa skrýva v mojom najhlbšom vnútri.
Nerozumiem sebe samému.
Ja predsa nechcem byť takýto.
Myslím si, že ostatní ľudia sú smiešni,
keď sa stavajú do popredia
a naháňajú sa za pozíciami
a robia všetko, aby vzbudili pozornosť.
Ale ja sám, Pane, som práve taký smiešny.
Som práve taký zaujatý sám sebou
aj bojazlivý a ustrašený.
Ďakujem Ti, Pane, že mi dovoľuješ vidieť všetko,
čo sa nachádza v mojom najhlbšom vnútri,

pretože vtedy rozumiem, že nejestvuje nič,
čo by som potreboval viac ako Teba,
Tvoje odpustenie, Tvoju lásku.
Ďakujem Ti, že si vždy Ten istý
a že ma chceš milovať,
aj keď je to so mnou príliš ťažké.

*Podľa: Bengt Pleijel: Brána viery otvorená (vyd. Tranoscius,
Liptovský Mikuláš, 1992)*